

המאיר לארץ

ניצוצי אור המאירים ומלהיבים לב האדם אל השי"ת מלוקט מהספה"ק 'אור לשמים' מאיש אלקים אספקלריא המאירה' הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא זי"ע

רבון העולמים ידעתי (ג)

פרק א' - אמונה

ב] ואם חלילה יחפצו כולם להרע, אז אתה בחמלתך תשים עיניך עלי, ותשקיף עלי לטובה ממעון קדשך, הנה חבלים נפלו לי בנעימים, וישועתי באה ועזרתי תגלה.

לפעמים אין האדם משיג את האמונה והבטחון השלימה בהשי"ת, רק אחר שנתנסה בקושי ובמצוקה, כאשר רואה מול עיניו שיחפצו כולם להרע, ואין לו מנוס ודרך לצאת מהסבך בדרך הטבע, דווקא אז יכול להעלות עצמו מעל לדרך הטבע, ולהפנים בקרבו את האמונה התמה: **שימבעדי עוון ועזרתך אין עזרה וישועה**, ועל ידי זה תבוא ישועתו ועזרתו תגלה.

וכמו שכותב רבינו בזה הלשון: "הנהגה קודם שקפץ נחשון בן עמינדב לתוך הים, וראו בני ישראל הים מפניהם ומצרים מאחריהם, והיו אז בצרה גדולה ונלאו למצוא פתח להצלת נפשותם ויראו מאוד, וזה היה סיבת ישועתם. וכמו כן בכל עת ובכל מקום, כשאזיה מבני ישראל רואה את עצמו בדוחק ובמצוק רחוק מישועה טבעית, אז ממנו יתברך יושע תיכף ומיד בלי איחור" (פר בשלח).

והביאור בזה הוא כמו שכבר ביארנו (בגליון הקודם), שהאמת היא שמלא כל הארץ כבודו, והעולם הטבע שנראה לעינינו, הוא רק הסתרה ודמיון בלבד, ולכן כשאדם יכיר בכך באמת, וידע שאין לטבע להועילו ולהצילו, אז יסורו כל ההסתרות ויתגלה הישועה והשגחת ה' על האדם. וכמו שמבאר רבינו בפר' כי תשא (ד"ה ויאמר פני ילכו): "שכאשר האדם הוא ח"ו בצער ובדחיקא וצריך לישועה, זהו תקנתו שקבע בלבו אמונה מפורשת שמלא כל הארץ כבודו ולית אתר פני מניה". וממשיך ומבאר ביותר עמקות, כשהאדם תופס שהקב"ה נמצא בכל מקום, "ואין לך שום דבר גשמי בעולם שלא יהיה בו חיות הקדושה", אז יבין שהמצוקה והצרה שהוא עובר, החובות שמשתרגות על צוארו, המחלות והמכאובים ה", וכל דבר המעיק עליו, בהכל טמון כביכול הקב"ה בעצמו, והוא יתברך הרי יכול לשנות את המציאות ברגע אחת, ולא זו בלבד אלא "מזה הדבר בעצמו שהיה לו דחיקא יבוא לו הישועה".

כשאדם מתנהג בדרך הטבע, משתדל בפרנסתו וברביאותו ונוהג כמנהג העולם, בלי לתפוס דבר זה שבאמת הכל מהשי"ת, הגם שיכול להיות שיצליח במעשיו ובדרכיו, אמנם אין לדבר זה קיום נצחי, מדי פעם יפסוק ההצלחה ולא תאיר אליו פנים, וזה הבדל בין מי שהנהיגו בדרך הטבע ובין מי שמאמין בלמעלה מהטבע, ש"הטבע הוא דבר שאינו מתקיים לעולם, ומי שאמונתו למעלה מהטבע הוא דבר דלא פסיק לעלמין [היינו שזוכה להצלחה תמידית]" (פרשת ראה ד"ה כי אם לפני). שהמתנהג בדרך הטבע מסיר השגחת ה' מעצמו, ומושפע מפגעי הזמן והטבע, אבל מי שמגיבה תמיד את עיניו, ויודע ומאמין שהכל מאתו יתברך, הרי הוא זוכה שה' ישים עליו עינא פקיא וישקיף עליו תמיד לטובה ממעון קדשו.

וכמו שכותב רבינו (פר ואתחנן ד"ה אעברה א): "דהנהגה כל אחד צריך לקדש ולטהר עצמו בקדושת ארץ ישראל, היינו כי חוץ לארץ הוא תחת המזלות [והדרך הטבע], אבל ארץ ישראל השגחת הבורא ברוך הוא תמיד בה, כדכתיב (דברים יא, יב) 'ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה' וכו', וכמו כן צריך האדם להמשיך עליו השגחת הבורא ברוך הוא לבד, ולא יהיה נטבע בשום טבע, ואפילו בחוץ לארץ צריך להיות למעלה מהטבע".

ולפי זה מובן כוונת רבינו שאחר שהאדם יודע 'כי הנני בידך לבד', וששום עצה ותחבולה טבעית יכול להביא לו הישועה, דווקא אז זוכה ש'אתה בחמלתך תשים עיניך עלי, ותשקיף עלי לטובה ממעון קדשך, הנה חבלים נפלו לי בנעימים, וישועתי באה ועזרתי תגלה'.

המדור מוקדש לזכות הרב אברהם פנחס בן הינדל לאה שליט"א

ניצוצי אור

צדיקים

מי שדוה לבו על חטאיו ודבוק לצדיק יכול להרים את עצמו

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (שמות כה ב).

...דאיתא (יומא פו, א): 'גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד', (שהתשובה) בוקעת ועולה ומשברת כל המסכים המבדילים, על כן אין טוב מזה כי אם להאחז תמיד בתשובה ולהמשיך תמיד על עצמו אור התשובה... ועל ידי זה שממשיך על עצמו מאור התשובה, ממשיך גם כן מפנימיות של התשובה, נקרא שם של ס"ג לבחינת מ"ה בגימטריא ק"ח [הכוונה שממשיך מבחינת בינה - שם ס"ג, לבחינת ז"א - שם מ"ה, שהוא בגימטריא 'אדם' ורומז לאדם התחתון]...

וזה 'ויקחו' ע"י היחוד של ק"ח [בגימטריא של ס"ג ומ"ה] הכל 'לי תרומה' - תוכלו להעלות עצמיכם... 'מאת כל איש' נקרא הצדיק כנ"ל (ראה בפנים הספר בד"ה 'מאת כל איש'), דהיינו שהצדיק פועל ועושה כל הנ"ל [היינו יחוד זה נעשה על ידי הצדיק], 'אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', לכאורה הוה ליה למימר 'נדבה לבו' [שהוא לשון עבר, שמי שכבר נדבה לבו ממנו תקח את התרומה].

ולדברינו נחא, דהיינו אפילו אותם שדוה לבם [כעין לשון 'דבנו לבו'] ודואגים ומתחרטים על מעשיהם, [אם] הם דביקים ומקושרים להצדיק [המרומז ב'מאת כל איש'], 'תקחו את תרומתי' - אפילו אותם יוכלו גם כן להרים את עצמם, [ש]על ידי הצדיק שמיחד יחוד כנ"ל, זוכה וממשיך גם כן לאותן האנשים המוכנעים בעיניהם שיוכלו להרים את עצמם. (פר' תרומה)

הצדיק מדריך בני ישראל לעבודת ה' ומאיר את השפלים בעיניהם

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור (כו כ).

...דהיינו בכל דור ודור, שהצדיק שיהיה בימים ההם בחינת משה [ולוה בלתי אפשר להזכיר שמו, כי הוא בכל דור ודור ונשתנה שמו כפי השם אשר יקרא לו] (דברי רבינו לעיל) יצוה את בני ישראל ויזריכם לעבודתו יתברך שמו כרצונו. ויקחו אליך שמן זית זך - דהיינו שיתחברו אליך אותם בני אדם שהם נדכאים בעיני עצמם וטעמו טעם מר, וזה רומז ל'שמן זית' שהזית הוא מר... 'כתית למאור' - פירוש אותם שהם כתותים בעיניהם, 'למאור' - תראה להאירם. (פר' תצוה)

תשובה

מי שהיה מסובך בעצת היצר ומתחרט ושב בתשובה זוכה לאור ולחסדים

ולקחת את האיל השני וסמך אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל (כט, יט).

דהנה שמעתי מכבוד אדמו"ר מורנו הרב ר' יעקב יצחק [מלובלין] זצלה"ה שפירש הפסוק (בראשית כב, יג) 'והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו', דהיינו שיש עוד בחינת 'איל' [חוץ מהאיל שהיה אז בעת עקידת יצחק, והוא האיש אשר] 'נאחז בסבך' - מי שהיה ניתפס ומסובך בעצת יצר הרע ואחר כך מתחיל לצעוק ומתחרט ועושה תשובה, 'בקרניו' - זוכה להופעת אור, לשון 'קרן אור' (שמות לד, כט) עכ"ד.

וזה פירוש הכתוב: 'ולקחת את האיל השני', רומז להנ"ל [שהוא האיש אשר הוא בבחינת 'איל אחר'], ומי שעושה כן - שאף על פי שהיה מסובך בעצת יצר הרע, מכל מקום [אינו מתייאש ה]ענתה עושה תשובה וכנ"ל, זוכה להמשיך חסדים בעולם, וזהו 'סמך אהרן ובניו את ידיהם', ו'אהרן' רומז לחסדים כידוע (זוהר ח"ג רפב), על ידי מי שהוא בבחינת 'איל השני' כנ"ל. (פר' תצוה)

נעימות האור

הקב"ה משתעשע כביכול כשבני ישראל מקבלים ממנו שפע

ויקחו לי תרומה (כה. ב.).

ולכאורה הוה ליה למימר 'ויתנו לי תרומה'. ובדרך פשוט יש לתרץ, דאיתא (פסחים ק"ב, א) 'ותר ממה שהעגל רוצה לינק, פרה רוצה להניק, ויש שעשועים ותענוג גדול להאם מה שמשפעת להולד... וזה פירושו: 'ויקחו לי תרומה', 'ויקחו' קאי על בני ישראל, מה שהם לוקחים מאתי חשוב אצלי כאלו נתנו לי תרומה'. (פר' תרומה)

הדרך הישר בעבודת ה' הוא להמשיך שפע גם לעולם הזה

עוד נראה לפרש 'ויקחו לי תרומה', בהקדם לפרש מה שפירש כבוד אדמו"ר מורנו הרב ר' יעקב יצחק זצלה"ה מלובלין פירוש הגמרא (פסחים ה. א) 'הנותן סלע לצדקה בשביל שיחיה בני, הרי זה צדיק גמור', ותוכן דבריו הקדושים, שעיקר דרך הישר לעבודת השי"ת להעלות עצמו למעלה ראש, ולהמשיך שפע וכל טוב לעולם העשייה. וזה פירושו 'הנותן סלע לצדקה' - שעל ידי מצות צדקה עושה יחוד למעלה, ונותן כח והשפעה לעולמות העליונים ובשביל שיחיה בני גם כן, וכוונתו שיהיה טוב גם כן בעולם העשייה, 'הרי זה צדיק גמור' - זה הוא מתוקן ומיושר בכל מעשיו [אבל לא אותם שרצונם לעבוד השי"ת אפילו מתוך דוחק ח"ו, אותם אינם עדיין בשלימות, כי צריך שיהיה לאדם רצון שיעבוד את השי"ת מתוך הרחבה" (פר' וישב ד"ה עוד נ"ל וה"י) עכ"ד].

וזה פירוש הכתוב: 'ויקחו לי תרומה', דהיינו בעת שתהיו לי תרומה - שתעלו עצמיכם אלי, אזי 'ויקחו' - רשאים אתם ליקח לעצמיכם גם כן השפעות, וזה הוא תענוג ונחת רוח לפניו יתברך שמו, וזה הוא דרך הישר לעבודת השי"ת. (פר' תרומה)

מרדכי הצדיק המשיך סליחה ומחילה וזוה בא פחד לשונאי ישראל

ועשית את הבדים עצי שיטים וצפית אותם זהב (ל. ה.).

ונקדים לפרש הפסוק (ויקרא טז, ד) 'כתונת בד קודש ילבוש', דהנה מה שכהן גדול היה לבוש ביום הכיפורים בבגדי בוך, כדי לתקן חטא קין... וחטא קין היה בהביאו מנחה מפרי האדמה (בראשית ד, ט), ודרשו חז"ל (תנחומא בראשית ט) שהיה זרע פשתן... אבל השי"ת נתן לנו לתקן וממנו יושע, מזה הדבר שקילקל יוכל לתקן בהקדושה, ולזה היה כהן גדול לבוש בבוץ ביה"כ, ובוץ הוא פשתן, כדי לתקן חטא קין, ו'בוץ' בגימטריא 'סלח', דהיינו שהמשיך מלמעלה מחילה וסליחה לישראל...

וזה פירוש הכתוב: 'ועשית את הבדים עצי שיטים', דהיינו שהתיקון של 'עצי שיטים' בגימטריא 'שטן', יהיה התיקון מזה הדבר בעצמו, דהיינו 'בדים' שהוא 'בוץ' [היינו לשון נופל על לשון, שה'בדים' מרמז 'לבוץ' של 'כתנת בד קודש']. וזה פירושו 'ותכריך בוץ' (אסתר ה, טו), כי מרדכי הצדיק ע"ה אף על פי שיצא בלבוש מלכות [וכיון שנתקרב למלכות פרשו ממנו מקצת סנהדרין כידוע (מגילה טז, ב)]. אף על פי כן היה עבודתו לשמים בסתר להמשיך לישראל מחילה וסליחה שמורום בתיבת 'בוץ', וזה 'ותכריך בוץ' שהיה מכורך שלא היה נראה, רק בסתר היה עבודתו לשמים וכנ"ל.

'וצפית אותם זהב', כאשר יומשך לישראל מחילה וסליחה אז ילבשו שונאי ישראל פחד ורעדה, ו'זהב' רומז על יצחק כידוע, עוד 'וצפית אותם זהב', כי 'זהב' בגימטריא 'דוד', דהיינו שנזכה במהרה למלכות בית דוד, ויכון ראשם שלא יוכלו להרים ראש נגד ישראל עם הקדוש ודו"ק. (פר' תצוה)

תולדות ה'אור'

לרגל ו' אדר יו"ד של הרה"ק ר' משה סטעניצער מזעלחוב ז"ע

תלמיד ה'חוחה' מלובלין ז"ע, ואחר פטירת רבו הסתופף בצל רבינו ה'אור לשמים' ז"ע

מסופר שהרה"ק הרבי מלובלין היה נוהג לנסוע ולעלות אל קברו של הרה"ק רבי מרדכי מנעשכ"ז ז"ע, פעם לא הרגיש בטוב ונמנע מלנסוע, ושלא את תלמידו הרה"ק ר' משה סטעניצער ז"ע, ונתן בידו מכתב בו כתב: 'הנה אנכי שולח לכם איש כערכי', וצוה אותו לקרוא את המכתב על הציון, בבואו לנעשכ"ז כיבדוהו בכבוד רב, כששב אל רבו ושאלו לו חבריו מה היה בנעשכ"ז, סיפר להם על הכבוד הרב שהנחילו לו, והוסיף שבתחילה נבהלתי מהכבוד הרב שכיבדו אותי, ולאחר מכן חשבתי הלא הכבוד מיועד לרבי ואם כן מה אכפת לי בכבוד הזה (רזא דמאיר בפר' ויקרא).

לפני שנסתלק הרה"ק החוחה מלובלין ז"ע לעולמו קרא אליו את תלמידו זה, ואמר לו: איך גלויב נישט אז איהר וועט האבען צו איינמיטצען ציא פארען [-איני מאמין שיהיה לך אל מי לנסוע]. ולאחר פטירתו בתוך ימי השבעה בא אליו רבו החוחה בחלום, ואמר לו: "אפילו צו א חבר צו פארין, אין פארין ברויך מען" [-אפילו אל חבר כדאי לנסוע, אבל לנסוע צריכים].

קם אפוא הרה"ק רבי משה ז"ע ונסע אל ידידו ה"ה רבינו הרה"ק רבי מאיר מאפטא ז"ע, וכאשר בא אליו היה לו לרבינו חלישות הדעת, מכיון שלא ידע את סיבת בואו אליו, אם לנסותו בא, וגם להרה"ק רבי משה היה חלישות הדעת משלו [אולי מפני שלא ידע אם נתכוון החוחה לבוא אל רבינו דווקא].

באותו הלילה נגלה אל רבינו רבו הקדוש מלובלין, ואמר לו: "דע לך שרבי משה בא אליך באמת לקבל אותך לרבי, הגם שהוא בעצמו אדם גדול מאוד", וגם אל רבי משה נגלה החוחה ואמר "משה ווילסטע אשמעק טאבעק" [- משה האם רצונך להריח בטקן] והגיש לו קופסת כסף, ובבוקר ראה קופסה זו אצל רבינו, ומאז ישבו שניהם ביחד בשמחה.

בענין זה מסופר, שהרה"ק מקאזניץ ז"ע התבטא ואמר, אינני יודע למה רבי משה סטעניצער איננו מנהל עדה, אם לא שמפחד שלא יהיה לו אריכות ימים.

השלמה על הרה"ק ר' מרדכי מסטאשוב ז"ע אחיו של רבינו.

בגליון ט"ו הבאנו שפעם שימש רבינו כחזן בבית מדרשו של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע, גופא דעובדא הכי הוה (ע"פ תולדות הרה"ק החוחה מלובלין בראש ספר 'זאת זכרון' בהוצאת מכון פאר מקדושים): באחד מנידודיו הגיע אל העיר ליזענסק בערב יום הקדוש, ומחמת מנהגו שלא לבקש אוכל ממאן דהוא היה בצום כבר הרבה זמן, בעצם יום הכיפורים נחלש והתעלף, עד שהרבי ר' אלימלך שלח לחפשו והלבישו ממלבושיו ואז חזרה אליו רוחו, ואז ניגש לפניו התיבה אצלו. יצויין גם שהוא היה מראשוני תלמידי הרבי ר' אלימלך שהכתירו וקבל על עצמו הנהגת החוחה מלובלין עוד בחיי הרבי ר' אלימלך כידוע, ואף סייע בידו להגיע למחוז לובלין, אחר שעזב את לאנצוהט מפני הקירבה להעיר ליזענסק מקום רבו.

ברכת מזל טוב

שלוחה בזאת לידידנו הדגול והמפואר איש רב פעלים העומד לימינו בהפצת תורת זקנו הק' בעל 'אור לשמים' הרה"ח ר' שמואל מרדכי גרטנהויז שליט"א

לרגל שמחת נישואי הבת שתח"י

יהא רעוא משמיא שזכות זקנו הק' יעמוד בעדו בעת שמחתו שיזכה לנחת דקדושה מכל יוצ"ח ולשפע וכל טוב הנשפע בעת שמחה וחדוותא

[כפי שכותב רבינו בפר' תולדות ד"ה יועש להם משתה]

בברכת: מערכת 'המאיר לארץ'

הגליון יוצא לאור על ידי

מכון 'המאיר לארץ'

להפצת תורת ה'אור לשמים' ז"ע

לתרומות והנצחות, לקבלת העלון, ולהערות והארות

פנה למכון:

053-3188564

או בכתובת האימייל:

mailech8564@gmail.com

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' שמואל מרדכי

ב"ר יצחק גרטנהויז ז"ל

נלב"ע י"ח אדר

נכד הרה"ק בעל 'אור לשמים'

חוגתו האשה החשובה

מרת מלכה בת ר' ישראל ע"ה

נלב"ע כ' אדר